

Asia: VN/34856/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtion eläkerahasto

26.2.2026

Timo Löyttyniemi

Valtion eläkerahaston lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä (jatkossa "HE") (hankenumero VM153:00/2025) esitetään Valtion eläkerahaston ("VER") talousarviosiirtoon toista merkittävää muutosta lyhyen ajan sisällä.

1. Vuonna 2025 tehdyssä (1.1.2026 voimaan tullessa) lakimuutoksessa talousarviosiirtoa nostettiin pysyvästi 1,2 prosenttiyksiköllä (noin 65 miljoonaa euroa vuodessa) suhteessa valtion eläkemenoon. Samalla vuoden 2027 talousarviosiirtoa lisättiin kertaluontoisesti noin 1050 miljoonalla eurolla. Nämä siirrot on kirjattu voimassa olevaan VER-lakiin.
2. Syyskuussa 2025 esitetyssä ja nyt käsiteltävässä HE:ssä esitetään talousarviosiirtoon 1,8 prosenttiyksikön (noin 100 miljoonaa euroa vuodessa) pysyvää korotusta vuodesta 2027 alkaen.

HE:ssä esitettyjen lisäsiirtojen (em. kohta 2) lisäksi tulee kokonaiskuvassa ottaa huomioon aikaisemmin vuonna 2025 puoliväliriihessä linjatut ja vuonna 2026 voimaan astuneet lisäsiirrot (em. kohta 1) eläkerahastosta valtion talousarvioon. Vuoden 2026 alussa voimaan tulleen lakimuutoksen

ja tämän HE:n jälkeen talousarviosiirto on 44,2 prosenttia vuonna 2026, ja olisi 65,7 prosenttia vuonna 2027 ja 48 prosenttia suhteessa valtion eläkemenoon vuodesta 2028 alkaen.

Valtion eläkerahaston arvion mukaan HE:ssä ehdotetut lisäsiirrot yhdessä jo voimaan astuneiden puoliväliriihen lisäsiirtojen kanssa tulevat heikentämään ja viivästäämään rahaston mahdollisuuksia sijoitusten riskitason nostoon. Rahaston vuoden 2026 sijoitussuunnitelmassa mainitaan, että huomioiden vuoden 2026 alusta voimaan astuneet vuoden 2025 puoliväliriihessä linjatut lisäsiirrot ja nyt budjettiriihen linjausten mukaisesti esitetyt lisäsiirrot yhdessä viivästävät sijoitusten riskitason aktiivista nostamista.

Rahaston riskitason asetannassa Valtion eläkerahasto käyttää keskeisenä mittarina sijoitusvarojen suhdetta nettosiirtojen nykyarvoon. Valtion eläkerahaston sijoitusten riskitaso pyritään asettamaan siten, että rahaston varojen putoaminen nettosiirtojen nykyarvon alapuolelle olisi epätodennäköistä, jotta siirrot talousarvioon voitaisiin jatkossakin suurella todennäköisyydellä turvata.

Vuoden 2025 aikana linjatut muutokset talousarviosiirtoihin kasvattavat nettosiirtojen nykyarvoa suhteessa VERin sijoitusvaroihin huomattavasti. Vuoden 2025 lopussa VERin sijoitusvarat olivat 25,8 miljardia euroa. Linjattujen muutosten (em. kohdat 1 ja 2) seurauksena nettosiirtojen nykyarvo nousee noin 14 miljardista eurosta 19 miljardiin euroon. Nettosiirtojen nykyarvolla tarkoitetaan sitä rahamäärää, joka matalariskisiin korkotuotteisiin sijoitettuna riittäisi korkotuottoineen nettosiirtojen kattamiseen. Muutoksella on merkittävä heikentävä vaikutus rahaston riskinkantokykyyn, sillä riskipuskuri (jolla tarkoitetaan sijoitusvarojen ja nettosiirtojen nykyarvon erotusta) pienenee vuoden 2025 lopun sijoitusvaroihin suhteutettuna noin 12 miljardista 7 miljardiin euroon.

VERin sijoitusvaroista vuoden 2025 lopussa yli 14 miljardia euroa oli sijoitettuna osakesijoituksiin. Lisäksi korko- ja muista sijoituksista merkittävä osa on sijoitettu riskillisiin kohteisiin kuten yrityslainoihin, kehittyville lainamarkkinoille sekä kiinteistö- ja hedge-rahastoihin. Riskillisten sijoitusvarojen suhde riskipuskuriin kasvaa merkittävästi. Valtion eläkerahaston sijoitusten kokonaisriskitaso ja osakepaino ovat viime vuosina olleet samaa luokkaa työeläkeyhtiöiden kanssa. Työeläkeyhtiöiden riskitasoa ehdotetaan kasvatettavaksi eläkeuudistuksessa, joka tulisi voimaan vuoden 2027 aikana. Eläkeuudistuksen myötä työeläkeyhtiöiden osakepaino kasvaisi arviolta 10–15 prosenttia, kun taas samaan aikaan nettosiirtojen kasvun vuoksi VERin riskitasoon kohdistuu laskupaineita. VERin nettosiirtojen nykyarvo laskee jatkossa suhteellisen nopeasti, mikä voi mahdollistaa riskitason kasvattamisen tulevaisuudessa. VERin riskitaso on kuitenkin todennäköisesti pidettävä työeläkeyhtiöitä matalampana vuosien ajan, mikä vaikuttaa negatiivisesti VERin tuotto-odotukseen suhteessa työeläkeyhtiöihin.

HE:ssä on tarkasteltu myös vaihtoehtoisia toteuttamistapoja ehdotetulle muutokselle, joista toisessa valtion talousarvioon siirrettävää määrää alennettaisiin Valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:ssä säädetystä tasosta 3 prosenttiyksiköllä tilanteessa, jossa rahaston varojen suhde eläkevastuuseen (rahastointiaste) laskisi alle 20 prosentin kahtena peräkkäisenä varainhoitovuotena.

Vaihtoehtoisessa mallissa talousarviosiirrot olisivat 3 prosenttiyksikköä alle laissa säädetyn, kunnes rahaston varat suhteessa eläkevastuuseen olisivat jälleen yli 20 prosenttia. Tämä vaihtoehtoinen toteutustapa on VERin hallituksen ja toimivan johdon suositus, ja se voisi varmistaa riittävän hyvän tuotto-oletuksen ja siten olla myös valtion kokonaisedun mukaista.

Vaihtoehtoisessa toteutustavassa ehdotettu mekanismi olisi symmetrinen nykyisen valtion eläkerahastosta annetun lain 3 momentin kanssa, jonka mukaisesti talousarvioon tehtävän siirron määrää lisätään 3 prosenttiyksiköllä tilanteessa, jossa eläkerahaston varat suhteessa eläkevastuuseen ylittävät kahtena peräkkäisenä tilikautena 25 prosenttia ja siirtoja jatketaan, kunnes varat suhteessa eläkevastuuseen ovat jälleen alle 25 prosenttia.

Talousarviosiirron vähentäminen tilanteessa, jossa VERin rahastointiaste laskisi merkittävästi, voisi Valtion eläkerahaston arvion mukaan mahdollistaa rahaston riskitason ylläpitämisen. Mekanismi laskisi riskiä HE:n 4.2.2 luvussa kuvatulle salkun pienenemiskierteelle. Pienenemiskierteellä tarkoitetaan tilannetta, jossa heikko sijoitusmarkkinoiden kehitys pakottaisi vastuullisesti toimivan rahaston alentamaan riskitasoa merkittävästi, jotta siirrot valtion budjettiin voitaisiin varmistaa. HE:ssä esiintuotu automaattinen vakauttaja mahdollistaisi sen, että VER voisi pitää yllä riittävää riskitasoa.

Valtion eläkerahaston rahastointiaste oli vuoden 2025 lopussa 26,5 prosenttia, joten VERin tekemää talousarviosiirtoa tullaan lisäämään vuonna 2027 3 prosenttiyksiköllä (noin 170 miljoonaa euroa), jos rahastointiaste on vuoden 2026 lopussa yhä yli 25 prosenttia. Yllä kuvattu symmetrinen automaattinen vakauttaja voisi vastaavasti pienentää talousarviosiirtoa noin 170 miljoonaa euroa, mutta ensimmäisen kerran (edes teoriassa) vasta vuonna 2028, mikäli VERin rahastointiaste putoaisi merkittävästi tänä vuonna ja olisi matala yhä vuoden 2027 lopussa.

Automaattisen vakauttajan puuttuessa laista VER pitää tärkeänä HE:ssä mainittua tapauskohtaista harkintaa talousarviosiirtojen vähentämisestä.

Helsingissä 26.2.2026

Valtion Eläkerahasto

Timo Löyttyniemi

Toimitusjohtaja

Tarma Tiina
Valtion Eläkerahasto

Mäkinen Mariel
Valtion Eläkerahasto